Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
la administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 47. Braşovŭ, Mercurĭ, 1 (13) Martie 1895.

Cum se „valahiséză"-Săcuii.

Braşovŭ, 28 Februarie v. 1895.

Ḑilele trecute se lăţise în pressa ungurésca o scire „grozavă". Se ḑicea, că în comuna Mikoujfalu din comitatulŭ Treiscaunelorŭ, Săcuii de religiunea romano-catolică îşĭ părăsescŭ „în masse" legea şi trecŭ la religiunea română gr. or.

Scirea acésta a făcutŭ mare sensaţiă în pressa maghiară, s'au scrisŭ articulĭ de fondŭ şi s'a datŭ alarmă mare în tótă „lumea ungurésca", pentru-ca se se scie şi audă, că „patria e în periculŭ", deórece — veḑĭ Dómne — Săcuii din Mikoujfalu se valahiséză.

Intr'unulŭ din numerii trecuţĭ, luândŭ şi noi notiţă de acéstă spaimă „patriotică", amŭ contestatŭ temeinicia ei şi amŭ adausŭ, că prin noua alarmă dată de pressa ungurésca, de sigurŭ, că se caută numai pretexte pentru a mai stórce vre-unŭ favorŭ dela guvernŭ, în scopulŭ de-a „asigura" pe Săcui în contra „valahisărei".

Şi nu ne-amŭ înşelatŭ în presupunerea nóstră. Plebanulŭ romano-catolicŭ din Mikoujfalu, cu numele Solyom Géza, pe care cestiunea de faţă îlŭ privesce în modŭ directŭ, publică în numĕrulŭ mai nou alŭ lui „Erdélyi Hiradó" o întâmpinare, în care, după ce scirea de mai susŭ o declară ca o simplă „minciună", ér pe autorulŭ ei de unŭ „calumniatorŭ josnicŭ", adauge:

„In timpulŭ păstorirei mele de *trei anĭ* în comuna Mikoujfalu, *nicĭ măcarŭ o singură familiă săcuéscă de religiunea romano-catolică n'a trecutŭ la biserica română gr. or.*, *ba din contră*, **12 persone au trecutŭ dela religiunea gr. or. în sînulŭ bisericei romano-catolice**".

Plebanulŭ catolicŭ mai spune apoi, că Mikoujfalu este o comună, care „în majoritate precumpănitóre e locuită de Românĭ maghiarisaţĭ de religiunea greco-orientală, dintre carĭ abia câţĭ-va înţelegŭ şi vorbescŭ limba română. Ei trăescŭ unguresce, simtŭ ungueresce, vorbescŭ ungueresce, respectéză ideia de statŭ maghiarŭ şi copiii şi-i crescŭ la şcólă ungurésca".

Acestea suntŭ mărturisirile plebanului catolicŭ dela Mikoujfalu, care pentru mai marea confirmare a celorŭ de mai susŭ, de-odată cu întâmpinarea, publică şi unŭ estrasŭ din protocolulŭ curatoratului bisericescŭ, în care se adeverescŭ cele susţinute de elŭ.

Décă plebanulŭ săcui n'ar fi fostŭ necesitatŭ sĕ aducă desminţirea de mai susŭ pentru a-se justifica pe sine însu-şĭ, deórece pressa maghiară îlŭ făcuse rĕsponsabilŭ de presupusa „valahisare a Săcuilorŭ" şi ridică grele învinuirĭ în contra lui — scirea colportată de foile ungurescĭ ar fi trecutŭ în analele patrioţilorŭ maghiarĭ ca autentică, ar fi fostŭ esploatată timpŭ îndelungatŭ din partea acestora ca mijlocŭ de-a aţiţa la „reacţiune" faţă de Românĭ şi ar fi servitŭ ca unŭ nou pretextŭ escelentŭ, spre a motiva în ochii lumei neorientate acelŭ neîntreruptŭ şirŭ de volnicii şi persecuţiunĭ, la carĭ Românii din Săcuime, mai alesŭ, suntŭ espuşĭ ḑilnicŭ în modulŭ celŭ mai crudŭ şi necruţătorŭ.

Aşa îşĭ sciu „motiva" patrioţii maghiarĭ persecuţiunile şi volniciile îndreptate în contra limbei şi aşeḑămintelorŭ nóstre de cultură naţională. Temelia edificiului, la care lucréză ei, este minciuna; pe minciunĭ a fostŭ clăditŭ înainte de asta cu vre-o ḑece anĭ „Kulturegylet"-ulŭ dela Clujiu, la a căruia înfiinţare se aducea ca pretextŭ deochiata „re-maghiarisare a Maghiarilorŭ valahisaţĭ"; pe minciunĭ au fostŭ clădite tóte instituţiunile de maghiarisare, câte s'au mai înfiinţatŭ de atuncĭ încóce, şi — după cum vedemŭ — minciuna este şi astăḑĭ arma de luptă a tuturŭ acelora, carĭ mai ţinŭ sĕ-şĭ mascheze măcarŭ câtŭ de puţinŭ rĕutatea diavolică, cu care lucréză la subminarea individualităţii nóstre naţionale.

Dér póte va sosi şi pentru aprigii „oştenĭ" ai maghiarisărei timpulŭ desamăgirilorŭ, când vorŭ vedé şi se vorŭ convinge, că edificiulŭ clăditŭ pe minciunĭ, minciună este. Măcarŭ atuncĭ se vorŭ reculege şi ei din ameţéla, ce i-a cuprinsŭ, şi-şĭ vorŭ da séma de faptele lorŭ nechibzuite.

Deocamdată însĕ ni-se impune nouĕ înşi-ne datorinţa, de-a ne da séma de cele ce cu atâta durere vedemŭ, că se petrecŭ cu poporulŭ românŭ din Săcuime. Sute şi mii de suflete românescĭ s'au maghiarisatŭ, unele parochii române s'au desfiinţatŭ cu totulŭ, şcólele nóstre naţionale aprópe pretutindenea au apusŭ, ér bisericele române au rĕmasŭ pustii, unele s'au dĕrîmatŭ, pe când altele din ele au ajunsŭ în proprietatea streinilorŭ.

Acesta este procesulŭ de descompunere, prin care trece astăḑĭ poporulŭ românŭ din comitatele săcuescĭ. Plebanulŭ catolicŭ din Mikoujfalu adeveresce însu-şĭ, că acestŭ procesŭ de descompunere se continuă cu celeritate mare, ér noi nu numai odată amŭ arătatŭ cu date statistice, scriindŭ ciclĭ de articulĭ, că Românii din Săcuime, alŭ cărorŭ numĕrŭ atinge cifra de mai multe sute de mii, suntŭ în periculŭ de-a fi cu desĕvîrşire perduţĭ pentru noi.

Dér s'a trecutŭ peste cestiunea acésta la ordinea ḑilei. Sórtea câtorva sute de mii de Românĭ, pe carĭ molochulŭ maghiarisărei îi înghite de vii în vederea şi auḑulŭ nostru, pare a preocupa în timpulŭ de astăḑĭ mai puţinŭ opiniunea publică română, de cum ar fi de esemplu chiarŭ şi numai unŭ simplu articulŭ de ḑiarŭ scrisŭ de-o fóiă streină.

N'ar trebui însĕ sĕ perdemŭ din vedere proverbulŭ românescŭ, după care „mai aprópe de trupŭ este cămaşa, apoi sumanulŭ". Sĕ grijimŭ şi de alţii cum vomŭ griji, de ai noştri însĕ nicĭ de cum nu trebue sĕ uitămŭ, căcĭ puterea nóstră în noi înşi-ne este a-se căuta mai întâiu şi numai în a doua liniă în prietenia altora, la carĭ de-altmintrelea ţinemŭ atâtŭ de multŭ.

Românii şi parlamentulŭ maghiarŭ.

Foile ungurescĭ publică cu multă satisfacţiă unŭ estrasŭ dintr'unŭ articolŭ, ce unŭ condeiu bine plătitŭ l'a scrisŭ şi publicatŭ în oficiósa „*Norddeutsche Allgemeine Zeitung*" din Berlinŭ, asupra atitudinei politice a Româniilorŭ din Transilvania şi Ungaria faţă cu parlamentulŭ maghiarŭ. Dreptŭ curiositate dămŭ şi noi acestŭ estrasŭ după „*Egyetértés*" dela 11 Martie.

„Numĕrulŭ lui „*Nordd. Allg. Ztg.*" sositŭ adĭ aicĭ se ocupă, într'unŭ articolŭ scrisŭ cu multă temeinicie (??) de cestiunea română şi combate cu succesŭ una dintre acusele mincinóse principale ale agitatorilorŭ valahĭ. Pornindŭ din vorbirea ţinută în parlamentŭ de Nicolae Şerbanŭ, fóia berlinesă scrie, că acestŭ deputatŭ românŭ a săritŭ în apĕrarea unui astfelŭ de lucru, faţă de care tocmai presenţa lui în parlamentŭ servesce, ca cea mai drastică desminţire. Este adecă politica de pasivitate a Valahilorŭ. Când Şerbanŭ susţine, că Românii suntŭ avisaţĭ la pasivitate în urma presiunei maghiarimei, nu póte sĕ-şĭ sprijinéscă aserţiunea, decâtŭ cu aceea, că pentru Românĭ nu e favorabilŭ censulŭ electoralŭ. Cine sĕ crédă acum într'o astfelŭ de pressiune, când este sciutŭ urbi et orbi, că Românii, când au hotărîtŭ pasivitatea, au fostŭ representaţĭ în parlamentulŭ maghiarŭ prin mai mulţĭ de 20 ómenĭ ai lorŭ? Şi chiar şi adĭ, sub presiunea hotărîrei pasivităţii, nu combatŭ ore în modŭ eclatantŭ acusa lorŭ nedréptă 8 deputaţĭ de naţionalitate română, carĭ au locŭ şi votŭ în dietă? (Minciunĭ patentate. — Trad.)

„Românii şi-au luatŭ de bună voiă asupră-le pasivitatea, ca astfelŭ, ca „apăsaţĭ" şi „persecutaţĭ", sĕ pótă mai uşorŭ deştepta

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(52) (Urmare).

A treia ḑi după întrarea în Abrudŭ, lui Kemény i-a succesŭ chiar sĕ respingă unŭ despărţĕmêntŭ alŭ nostru, ce-lŭ atacase de către Câmpenĭ la loculŭ aşa numitŭ „Căpruţa", persecutându-ne până la piciorulŭ de munte numitŭ „Podurĭ", de unde arunca rachetele, carĭ sburau peste Câmpenĭ în partea de către Certege, unde ni-amŭ fostŭ retrasŭ şi unde amŭ petrecutŭ nóptea în castru.

Iancu se dusese la Vidra, ér noi ni-amŭ reîntorsŭ dimineţa în Câmpenĭ, aflându-ne aicĭ: eu, Vlăduţŭ, Iónŭ Russu din Budiiu, Alexandru Boeriu din Lechinţa, Iacobŭ Olteanu din Vaideiu şi cu 10 gardiştĭ. In Câmpenĭ nu amŭ aflatŭ pe nimenea, dér vĕḑendu-ne pe noi umblândŭ cu siguritate pe uliţe, a întratŭ totŭ lagărulŭ şi cu elŭ poporulŭ refugiatŭ în Câmpenĭ. Pe la 8 óre a venitŭ şi Iancu din Vidra.

Totŭ în aceste momente, când spiritele între ai noştri se liniştiseră puţinŭ, nisce strigăte estra-ordinare din partea „Podurilorŭ", au pusŭ în mişcare şi în tălpĭ pe toţĭ purtătorii de arme. La începutŭ nu sciamŭ, ce póte fi causa, dér în urmă enigma s'a resolvatŭ în modulŭ următorŭ:

Armata nóstră, persecutată în séra precedentă de Ungurĭ, nu s'a retrasŭ tótă în Câmpenĭ, ci dândŭ din calea inimicului, s'a postatŭ de ambe părţile drumului prin pădure. Ungurii, în reîntórcerea către Abrud, au rĕtăcitŭ pe mai multe căi din pădure, ér Românii, carĭ se adunaseră peste nópte în cete, au datŭ peste ei şi i-au făcutŭ prisonierĭ (cam 120 la numĕrŭ). Pe aceştia, c'unŭ oficerŭ în frunte, îi transportau la Câmpenĭ, între strigăte puternice de „vivat", încâtŭ rĕsunau munţiĭ.

Casulŭ acesta a însuflatŭ curagiu în ómeniĭ noştri, şi încă în acea ḑi după amédĭ, l'amŭ atacatŭ érăşĭ din patru părţĭ, ca nóptea sĕ facă capĕtŭ luptei.

In 14 Iunie Kemény făcu o încercare de a-se înţelege cu noi, scriindŭ o epistolă lui Vlăduţŭ, propunêndu-i o conferinţă verbală. Vlăduţŭ însĕ îi rĕspunse, că nu mai are încredere în nicĭ unŭ Ungurŭ. Totŭ astfelŭ a păţit'o Kemény şi cu Balintŭ, care încă i-a refusatŭ propunerea de-a merge în Abrudŭ la o conferinţă.

In urma acestorŭ refusurĭ, Kemény începu sĕ se gândéscă la starea deplorabilă, în care se afla óstea lui, care nu avea cu ce sĕ-şĭ mai ţină sufletulŭ în óse în Abrudulŭ jăfuitŭ şi pustiu. Proviantulŭ, ce i s'a trimisŭ de către Ungaria, a fostŭ prinsŭ de harniculŭ preotŭ Groza, şi trupa, ce ducea acestŭ transportŭ, a fostŭ bătută şi pusă pe fugă încă la 12 Iunie. Óstea lui a recursŭ la bóbele de cucuruzŭ, ce mai rĕmăseseră încă prin cele coşurĭ părăsite, din carĭ soldaţiĭ îşĭ făceau cocoşĭ. Dér nu mai aveau acum nicĭ de aceştia. De altă parte noi, schimbându-ne acum tactica, îlŭ atacam numai între 4—5 óre după amédĭ, aşa că pe când îşĭ îndrepta puterea armelorŭ asupra nóstră, se făcea nópte, şi ei necunoscêndŭ locurile, nu ne puteau face stricăciunĭ, şi ast-felŭ îlŭ ţineamŭ aşa ḑicêndŭ ocolitŭ de tóte părţile.

In starea acésta, din partea nóstră amŭ socotitŭ, că e binevenitŭ momenţulŭ, ca sĕ-i dămŭ unŭ atacŭ mai mare şi mai în regulă, care sĕ fiă făcutŭ de-odată şi din tóte direcţiunile. Acestŭ momentŭ îlŭ deciserămŭ sĕ fiă pe ḑiua de 15 Iunie.

Insĕ Kemény n'a aşteptatŭ, ca sĕ începemŭ noi, ci a începutŭ elŭ ataculŭ asupra nóstră. Elŭ se îndreptă cu peste 1000 de ómenĭ asupra lui Balintŭ, care se afla la Buciumanĭ, unde-şĭ avea poporŭ înarmatŭ, însĕ cu multŭ mai puţinŭ, decâtŭ inimiculŭ. Kemény ataca pe Balintŭ cu multă furiă, în desperarea lui, şi-ĭ succese sĕ-lŭ respingă, dér avisatŭ fiindŭ Ciurilénu de către Roşia, acésta îi sări în ajutorŭ la timpŭ, aşa că lui Balintŭ i-a succesŭ acum a pune în fugă pe inimicŭ până în oraşŭ. Totŭ în aceeaşĭ ḑi, după amiadĭ, centrulŭ şi aripa dréptă de sub Vlăduţŭ ni-amŭ aruncatŭ asupra lui Kemény, respingêndu-lŭ şi din acéstă parte până în

faţă de ei compătimirea streinătăţii. Ce privesce nedreptatea censului, articolulŭ fóiei germane se provócă la împrejurarea, că afară de părţile Ardélului, în ţéra-mamă e în vigóre censŭ pe deplinŭ egalŭ. Er în ţéra-mamă locuescŭ aprópe două milióne de Românĭ, carĭ după plăcere potŭ sĕ-şĭ trimită în dietă 12—15 deputaţĭ aleşĭ. Décă însĕ considerăm Ardealulŭ ca atare, e adevĕrat, că censulŭ acolo e mai nefavorabilŭ, dér de altă parte Românii şi în privinţa numerică dispunŭ de-o majoritate atâtŭ de preponderentă, încâtŭ şi acolo din lupta electorală ar eşi învingĕtorĭ în 12—15 cercurĭ electorale.

„Articolulŭ continuă apoi din cuvêntŭ în cuvêntŭ: „Raporturile suntŭ dér de natura, că Românii n'ar trebui decâtŭ sĕ renunţe la pasivitate, — ca celŭ mai puţinŭ socotindŭ — se dispună în dieta maghiară de celŭ puţinŭ 25 deputaţĭ. Acestia ar da unŭ grupŭ, de care ar trebui sĕ ţină contŭ fiă-care guvernŭ, şi ale cărui gravamene tot-déuna ar afla ascultare şi vindecare". Acusa agitatorilorŭ românĭ în streinătate, că Românii ar fi eschişĭ din parlamentŭ, o numesce articolulŭ de „minciună cutezată", şi constată, că nu este mijlocŭ dela care ei s'ar reţiné, când e vorba de a face efectŭ ieftinŭ în streinătate.

Articolulŭ finesce astfelŭ: „Ei stau departe de uşile parlamentului, ce le stau deschise, ca pe trĕcĕtorĭ sĕ i facă a crede, că ar fi opriţĭ de-a întra în cameră şi de-aşĭ valora acolo drepturile lorŭ politice. Ei bine simtŭ, că plângerile lorŭ bucinate în lume s'ar reduce la unŭ minim neînsemnatŭ şi absolutŭ neinteresantŭ, décă ar renunţa la martiragiulŭ pasivităţii obstinate şi décă ar păşi în parlamentŭ cu cinste deschisă pentru causa lorŭ".

Va sĕ ḑică Némţulŭ din Berlinŭ ne învită cu totadinsulŭ în dieta cumetrilorŭ lui din Budapesta, ca acolo sĕ ne dămŭ plângerile, şi ne asigurézā de reuşită. Decâtŭ Românii din „erdélyrészek" şi din „anyaország" suntŭ păţiţĭ deja, sciu ce plătesce „asigurarea" guvernelorŭ ungurescĭ, şi mai pe susŭ de tóte ei nu se simtŭ de locŭ îndemnaţĭ aşĭ părăsi terenulŭ luptei de aḑĭ, câtă vreme guvernulŭ şi dieta maghiară făurescŭ contra lorŭ legĭ draconice esterminătóre de limba şi naţionalitatea română chiar în acelŭ parlamentŭ, unde ne învită ei prin glasulŭ fóiei berlinese. Intrarea lorŭ într'unŭ astfelŭ de parlamentŭ ar însĕmna despreţuirea naţionalităţii şi a aspiraţiunilorŭ lorŭ juste, ca poporŭ cu trecutŭ istoricŭ şi cu drepturĭ istorice la pămêntulŭ pe care-lŭ locuescŭ şi pe care l'au apĕratŭ în vremurĭ furtunóse şi-lŭ apĕră şi aḑĭ cu sângele şi cu avutulŭ lorŭ.

„Politik" şi desbaterile din camera ungară.

Ḑiarulŭ „*Politik*" din Praga, vorbindŭ despre desbaterile recente bugetare din camera ungară, cu care ocasiune şi elŭ accentuézā că „cabinetulŭ Bánffy este celŭ mai slabŭ dintre tóte guvernele ungare de până acum", atinge şi cestiunea naţionalităţilorŭ, ḑicêndŭ următórele:

Afară de raporturile dintre partide, a născutŭ mare interesŭ şi *cestiunea naţionalităţilorŭ*, care cu ocasiunea desbaterilorŭ s'a sulevatŭ de repeţite-orĭ. Contele *Apponyi* declară, că condiţiunea principală a orĭ şi cărei politice bune, chiar şi faţă cu concetăţenĭ de limbă nemaghiară, este respectarea legii şi necondiţionata respectare a drepturilorŭ de libertate stipulate în constituţiune; şi contele *Szapáry* regretă, că representanţii naţionalităţilorŭ nu suntŭ de faţă în cameră, şi designă, ca cheiă a deslegărei cestiunei naţionalităţilorŭ, o procedere dréptă, o administraţiă dréptă. Aceste însĕ, durere, suntŭ numai cuvinte frumóse, pe carĭ le-amŭ auḑitŭ din gura celorŭ mai mulţĭ politicianĭ maghiarĭ. Chiar şi Desiderŭ *Szilágyi*, fostulŭ ministru de justiţiă şi actualulŭ preşedinte alŭ camerei, afirma în vorbirea sa dela 14 Ianuarie 1892, că guvernulŭ nu numai tolerézā nisuinţele culturale „leale" ale diferitelorŭ rasse nemaghiare, ci le şi promovézā şi le sprijinesce (!!); şi fostulŭ ministru de interne, *Hieronymi*, promisese în numele domnului şi măestrului sĕu Wekerle, la 1 Iulie 1894, în Cojocna, că guvernulŭ va lua în considerare postulatele îndreptăţite ale naţionalităţilorŭ.

Faţă cu punctele aceste însĕ, folosite de guvernŭ în termenĭ ca „nisuinţe culturale leale" şi „postulate îndreptăţite", conceptulŭ naţionalităţilorŭ diferă forte multŭ de celŭ alŭ guvernului. Naţionalităţile nemaghiare, durere, *n'au de aşteptatŭ nimicŭ dela nicĭ unŭ guvernŭ maghiarŭ*, fiă şefulŭ lui Bánffy, Apponyi sĕu Szapáry, ajungă la putere una sĕu cealaltă dintre partidele existente maghiare. Cu tóte că contele Apponyi în vorbirea sa dela 22 Februarie ḑise, că nu apróbă disconsiderarea şi mijlócele, cu carĭ baronulŭ Bánffy voiesce sĕ susţină caracterulŭ naţionalŭ alŭ statului ungarŭ, totu-şĭ, când şefulŭ actualŭ alŭ partidei naţionale ar şedé în fotoliulŭ de ministru-preşedinte, naţionalităţilorŭ nemaghiare nu lĭ-ar merge întru nimicŭ mai bine, decâtŭ sub Tisza, Szapáry, Wekerle şi acum sub Bánffy. Că ele nu au de speratŭ multŭ nicĭ dela partida poporală nou formată, care a luatŭ în programulŭ sĕu deslegarea dréptă a cestiunei naţionalităţilorŭ, dovedesce discursulŭ maghiarŭ-şovinistŭ alŭ celui dintâiu deputatŭ alesŭ pe basa acestui programŭ într'unŭ cercŭ electoralŭ slovacŭ, Dr. Zelenyák. Prevenirea, care li s'ar arăta lorŭ, e caracterisată prin aceea, că contele Szapáry voiesce, sĕ le cedeze lorŭ, carĭ dór au majoritatea în poporaţiunea statului, douĕ-ḑecĭ de mandate şi că totŭ acelŭ conte Szapáry a pututŭ sĕ declare între aprobările întregei camere, că „naţionalităţilorŭ nu li-e iertatŭ sĕ uite de posiţia favorabilă, în care se află în Ungaria". In adevĕrŭ, brutalitatea fostului fişpanŭ alŭ comitatului Bistriţă-Năsĕudŭ e totu-şĭ mai puţinŭ rĕspingĕtóre, decâtŭ făţăria contelui Szapáry.

Milleniulŭ maghiarŭ.

Starea politică şi parlamentară decăḑută din Ungaria, luptele înfocate dintre partide, miseriile agrare şi financiare, au născutŭ în unele cercurĭ politice din Peşta temerea, că sĕrbarea milleniului maghiarŭ, în lipsa pregătirilorŭ suficiente, ar suferi unŭ fiasco.

Cu cestiunea acésta s'a ocupatŭ ḑilele trecute comisiunea regnicolară esmisă pentru pregătirea sĕrbărilorŭ milleniului într'o şedinţă ţinută sub presidenţia lui Széll Kálmán.

După-ce a vorbitŭ Thaly in cestiunea ridicărei statuei lui Arpadŭ, după-ce Wekerle a susţinutŭ, că suntŭ suficienţĭ 15—20,000 fl. pentru fiă-care statuă, şi după-ce ministrulŭ-preşedinte Bánffy a primitŭ propunerea lui Thaly şi Wekerle, declarândŭ tot-odată, că va lua tóte disposiţiunile de lipsă, a luatŭ cuvêntulŭ.

Horánszky, care ḑise, că în cercurile interesate în cestiune s'au ivitŭ grijĭ seriόse, că nu se vorŭ puté face până în 1896 pregătirĭ în modŭ demnŭ pentru reputaţiunea naţiunei maghiare şi a ţĕrii. Elŭ ḑise apoi, că află de absolutŭ necesarŭ, ca cestiunea acésta sĕ se discute nu numai din punctŭ de vedere politicŭ, ci şi din punctŭ de vedere financiarŭ şi economicŭ şi rógă pe guvernŭ, ca *sĕ pună cestiunea amânărei sĕrbărilorŭ milleniului*.

După Horánszky vorbi *Münnich* Aurel atrăgêndŭ atenţiunea guvernului asupra cestiunei podurilorŭ din capitală.

Conte *Dessewffy* Aurel întrébă pe guvernŭ, că are budgetulŭ necesarŭ pentru sĕrbările milleniului?

Dr. *Wekerle* vorbesce contra amânării, căcĭ o amânare ar compromite tótă afacerea. Elŭ observă de altfelŭ, că amânarea esposiţiei milleniului ar fi împreunată cu marĭ pagube pentru singuraticĭ, atâtŭ din capitală, câtŭ şi din provinciă.

Ministrulŭ de comerciu *Daniel* nu crede de motivată amânarea esposiţiei millenare, din potrivă elŭ este convinsŭ, că esposiţia se va pregăti la timpŭ şi va succede. Acésta o declară cu tótă hotărîrea.

Contele *Zichy* E. crede, că esposiţia nu este într'atâtŭ regnicolară, câtŭ mai multŭ o esposiţiă a capitalei.

Széll Kálmán aprobă propunerea lui Horánszky şi dă espresiune convingerii sale, că *nu suntŭ tóte pregătite de ajunsŭ*.

In urmă ministrulŭ-preşedinte *Bánffy* şi naşulŭ sĕu *Tisza* Kálmán combătură amânarea.

„*Hazánk*" ocupându-se de acéstă şedinţă a comisiunei regnicolare ḑice, că părerea lui Horánszky este cu totulŭ îndreptăţită în actuala stare politică şi parlamentară sdruncinată. „Nu e însĕ de locŭ oportunŭ, a-se amâna sĕrbarea milleniului, căcĭ aşa ceva ar strica atâtŭ înafară, câtŭ şi înăuntru naţiunei. In viaţă politică şi socială din Ungaria trebue sĕ fiă atâta putere, ca Maghiarulŭ sĕ fiă scutitŭ de acéstă ruşine", — esclamă „Hazánk".

SCIRILE ḐILEI.

28 Februarie.

Contra congresului studenţilorŭ maghiarĭ în Budapesta. Din incidentulŭ serbării mileniului se va întruni în Budapesta unŭ mare congresŭ alŭ studenţilorŭ, la care vorŭ fi invitaţĭ toţĭ studenţii dela universităţile din streinătate. Fóia germană „*Alldeutsche Bläter*" scrie din incidentulŭ acesta unŭ articolŭ, în care ia posiţiă contra participării studenţilorŭ germanĭ la Congresulŭ din Budapesta şi ḑice la urmă: „*Ar fi cu multŭ mai recomandabilŭ a merge la Congresulŭ generalŭ alŭ studenţilorŭ din Bucurescĭ.* Prin acésta tinerimea germană şĭ-ar manifesta cu multŭ mai simţitŭ părerea *faţă de asupritorii maghiarĭ*, decâtŭ décă s'ar reţiné a merge la Congresulŭ din Budapesta".

—o—

Urmaşulŭ lui Albrecht. După scirĭ sosite din Viena, e aprópe sigurŭ, că inspectorŭ generalŭ alŭ armatei va fi archiducele *Reiner*, comandantulŭ supremŭ de aḑĭ alŭ Landwehr-ului austriacŭ.

—o—

Matriculele de statŭ în comitatulŭ Coşiocnei. In adunarea dela 11 Martie a comitetului comitatensŭ din comitatulŭ Coşiocnei s'a făcutŭ unŭ proiectŭ în ceea ce privesce purtarea matriculelorŭ de statŭ în acelŭ comitatŭ. In sensulŭ proiectului, în oraşulŭ şi comitatulŭ Coşiocnei ar fi 66 de „cercurĭ matriculare". Cercurile vorŭ fi împărţite după notariate, afară de unele escepţiunĭ. Cu conducerea matriculelorŭ vorŭ fi însărcinaţĭ de regulă notarii, afară de casurile, unde notarilorŭ nu li-se vorŭ puté încredinţa matriculele fiă din causă că suntŭ prea ocupaţĭ, fiă „*din cause personale*". Ca remuneraţiă pentru purtarea matriculelorŭ s'au destinatŭ câte 200 fl. celorŭ ce suntŭ în oficiu, ér celorŭ ce nu suntŭ în oficiu câte 300 fl. la anŭ. In acestŭ comitatŭ aşadéră purtarea matriculelorŭ va fi încredinţată mai cu sémă notarilorŭ. Dintre solgăbirĕi suntŭ luaţĭ în proiectŭ numai celŭ dela Ormenişulŭ de Câmpiă, dela Almaşiu şi dela Mociu; dintre învĕţătorĭ numai 4 inşĭ suntŭ luaţĭ în prospectŭ, carĭ toţĭ suntŭ învĕţătorĭ la şcólele statului. Restulŭ purtătorilorŭ de matricule vorŭ fi recrutaţĭ dintre notarĭ.

—o—

Camera magnaţilorŭ va ţiné cea mai de aprópe şedinţă publică în 20 Martie n. In şedinţa acésta ar fi sĕ se desbată proiectulŭ de budgetŭ pe 1895, ér în şedinţa următóre cele douĕ *proiecte bisericescĭ politice.*

—o—

Bóla micului principe Carolŭ. „Monitorulŭ oficialŭ" publică următorulŭ buletinŭ asupra bólei principelui Carolŭ: „Joi, 23 Februarie, Principele Carolŭ a căḑutŭ bolnavŭ de croup (diphteria laringelui). Bóla s'a presintatŭ cu caractere destulŭ de grave. D. doctor Babeşŭ, însciinţatŭ imediatŭ, a făcutŭ o injecţiune cu ser antidiphteric. Nóptea următóre, iminenţa unei tracheotomii, putêndu-se produce dintr'unŭ momentŭ într'altulŭ, D. doctorŭ Leonte a fostŭ chiămatŭ pentru a veghia împreună cu mine pe Miculŭ Principe". Ḑiua de 24 Februarie, care dimineţa se anunţa mai bună, a lăsatŭ încă multŭ de doritŭ, temperatura mănţinêndu-se ridicată şi dificultatea respiraţiunei continuândŭ; nóptea a fostŭ ceva mai liniştită. S'a făcutŭ o nouă injecţiune cu ser antidiphteric, pe lângă tratamentulŭ instituitŭ deja. Ḑiua de astăḑĭ, 25 Ferbuarie, a fostŭ cu multŭ mai bună. Temperatura, care s'a mănţinutŭ la 38^{0}5 a începutŭ sĕ scadă către séră. Respiraţiunea asemenea a devenitŭ cu multŭ mai uşóră. S'a făcutŭ o a treia injecţiune cu ser antidiphteric. Esamenulŭ bacteriologicŭ a demonstratŭ esactitatea diagnosticului şi gravitatea lui. S'au găsitŭ bacteriele speciale diphteriei asociate altorŭ bacterii (streptococĭ). Durata maladiei, (care se anunţă sub auspicii atâtŭ de rele şi care ar fi trebuitŭ sĕ evalueze forte repede), pe de o parte, scăderea temperaturei (38^{0}) către séră, precum şi uşurarea simţitóre a respiraţiunei, pe de alta, ne permitŭ a spera, că afară de complicaţiunĭ posibile, dér nu probabile primejdia cea mare prin care a trecut Principele Carol póte fi considerată ca înlăturată. 25 Februarie 1895 10 óre séra. *Dr. Cantacuzino.* — In ḑiua următóre ḑiarele din Bucuresci au anunţatŭ, că micului principe îi este mai bine, trecêndŭ peste crisă. Dér erĭ éråşĭ s'a auḑitŭ, că starea sănĕtăţii principelui Carolŭ *inspiră nouĕ îngrijirĭ medicilorŭ.* M. S. Regina, principesa Maria şi principele Ferdinandŭ veghiézā necontenitŭ la patulŭ copilului.

—o—

Bólă nouă, medicină nouă. In Berlinŭ s'a ivitŭ o bólă nouă, care se pare a fi o specie a influenţei şi s'a constatŭ mai alesŭ în partea Fridrichstadt a oraşului. Noua bólă consistă în aceea, că-i crescŭ omului nisce bube în gură, pe limbă şi în gâtŭ, carĭ facŭ imposibilă vorbirea şi înghiţirea mâncărilorŭ mai vêrtóse. Ilŭ ţine pe omŭ cam 6—8 ḑile, în care timpŭ îlŭ slăbesce de totŭ. Se ḑice, că este cantagiósă, pentru că în unele familii au căpĕtat'o câte patru inşĭ de odată. — Totŭ acum s'a descoperitŭ în Anglia o nouă medicină, numită „Baptisia", cu care homeopaţii englesĭ vindecă influenza cu succesŭ în timpŭ scurtŭ. După cum spune fóia englesă „Homeopathie World", „Babtisia" este totŭ aceea în contra influenţei, ce este serulŭ la vindecarea difteritei.

—o—

Patriarchulŭ Brancovicĭ acusatŭ. In contra patriarchului sêrbescŭ George Brancovicĭ a înaintatŭ la tribunalulŭ din Zombor advocatulŭ Dr. Ioanŭ Gruicĭ acusă, că patriarchulŭ ar fi înşelatŭ şi defraudatŭ. Tribunalulŭ însĕ a sistatŭ procedura penală contra lui Brancovicĭ pe motivulŭ, că faptele punibile indicate în acusă deja suntŭ prescrise, astfelŭ că pe basa codului penalŭ nu se potŭ pedepsi.

—o—

Interpelare în causa minerilorŭ dela Uióra. In şedinţa dela 9 Martie a dietei ungurescĭ, deputatulŭ Horánszky Nándor presentă ministrului de finance plângerile muncitorilorŭ dela minele de sare din Uióra, interpelându-lŭ tot-odată, décă e aplicatŭ a dispune, sĕ se facă fără amânare o cerce-

---

oraşŭ, respective în posiţiunile din jurulŭ Abrudului. Nu mai puţinŭ bine i-a umblatŭ inimicului cu vitézulŭ preotŭ Groza la Stiurţŭ, care l'a decimatŭ rĕu într'o luptă înfocată, ce a ţinutŭ până nóptea târdiu.

Frânţŭ şi bătutŭ din tóte părţile, în ḑorile ḑilei de 16 Iunie şi după 9 ḑile de lupte purtate cu marĭ pierderĭ, Kemény a datŭ ordinŭ armatei, ce-i mai rĕmăsese, sĕ se gătéscă de plecare. Mai înainte însĕ, elŭ a luatŭ disposiţiunĭ, ca unŭ despărţĕmêntŭ alŭ oştirei sale sĕ se arunce ultima óră asupra lui Groza, ca sĕ-şĭ mascheze retragerea către Zlatna. Era o negură désă în acéstă ḑi, când Kemény o porni la fugă ruşinósă, neobservatŭ de ai noştri, decâtŭ mai târdiu, când se depărtase o bună cale dela Abrudŭ. Pe drumŭ însĕ totuşĭ a fostŭ observatŭ de Munteniĭ noştri şi la Valea-Cerbului, Buciumaniĭ i-au făcut sĕ aibă clipe amare şi înfiorătóre, căcĭ aprópe 200 din óstea fugară a lui Kemény, au fostŭ ucişĭ pe locŭ.

(Va urma).

tare rigurósă în causă, ér abusurile eventuale a-le pedepsi? Ministrulŭ a declaratŭ că din lipsa de date nu póte încă réspunde la acéstă interpelare, dér spune, că încă înainte a dispusŭ sĕ se facă cercetare în causă, și décă se va constata, că s'au făcutŭ abusurĭ, elŭ le va pedepsi cu asprime. Scimŭ, că între muncitorii dela minele din Uióra, partea cea mai mare suntŭ Românĭ. Plângerile lorŭ ne suntŭ cunoscute în parte.

—o—

D-șóra Bârsescu va da încă adĭ, Mercurĭ și Joi representațiunĭ. Aflămŭ cu plăcere, că la sosirea artistei în Brașovŭ d-na Eufemia Kertsch i-a oferitŭ cu multă amabilitate unŭ apartamentŭ în casa d-sale, pe câtŭ timpŭ va petrece aicĭ.

—o—

Logodna principelui de Aosta. Diarulŭ *„Post"* din Berlinŭ i-se scrie din Roma, că în cercurile curții italiene se vorbesce multŭ despre logodna principelui moștenitorŭ italianŭ cu *Helena*, principesa de Orlean. Principesa Helena de Orlean s'a născutŭ la 13 Iunie 1871 și e a doua fiică a contelui de Parisŭ Ludovicŭ Filipŭ. Principele *Emanuel* de Aosta s'a născutŭ în 1869 și e celŭ mai tînĕrŭ fiu alŭ principelui Amadeu de Aosta.

—o—

Leopold de Sacher-Masoch, cunoscutulŭ scriitorŭ germanŭ, a muritŭ alaltăerĭ la moșia sa din Hessa. Elŭ și-a câștigatŭ renume cu scrierea de novele, romane, drame sociale și comedii. A fostŭ unulŭ dintre cei mai popularĭ poețĭ ai timpului modernŭ, cunoscutŭ ca realistŭ pasionatŭ.

—o—

Copilŭ pusŭ în târgŭ. In piața săptĕmânală din Giula, femeia țiganului Lakatos a dusŭ în târgŭ spre vĕndare unŭ băiatŭ de 8 lunĭ, cerêndŭ dela cumpĕrătorŭ prețulŭ de *1 fl.* v. a. Mai multorŭ femei li-a bătutŭ la ochĭ băiatulŭ grăsuliu, bine făcutŭ și negriciosŭ, dér n'au cutezatŭ sĕ promită nimicŭ pe elŭ. In sfîrșitŭ o babă de 60 anĭ, luându-șĭ curagiu, a oferitŭ țigancei 50 cr. pentru copilŭ, dér acésta a declaratŭ, că nu-lŭ vinde mai josŭ de 1 fl. Târgulŭ nereușindŭ, afacerea a ajunsŭ la poliție, unde femeia Lakatos a declaratŭ, că ea a căpătatŭ copilulŭ dela o altă femeiă, ca sĕ-lŭ lăpteze, dér că de 6 lunĭ n'a primitŭ nicĭ o remunerațiă, din care causă l'a adusŭ la orașŭ sĕ-lŭ vêndă cui îi trebue. Nenorocitulŭ băiețelŭ a fostŭ datŭ, în urma acésta, unei femei cinstite pentru îngrijire, și contra mamei denaturate s'a pornitŭ investigațiă.

—o—

Concertŭ. Mâne séră va concerta la restaurantulŭ Fleischer (Sorea) musica d-lui *Iancu Gălușcă* și fiiulŭ, carĭ acum s'au reîntorsŭ din Rusia, unde au concertatŭ timpŭ de vre-o șése lunĭ.

Teatru germanŭ,

D-șóra Agatha Bârsescu ca óspe.

Când o artistă de talia d-șórei *Agatha Bârsescu* vine într'unŭ orașŭ ca alŭ nostru, acésta este în sine unŭ evenimentŭ, ce pune în mișcare pe toțĭ iubitorii de artă. Pentru Românii brașovenĭ visita marei artiste are însĕ unŭ farmecŭ deosebitŭ, căcĭ celorŭ mai mulțĭ li se dă pentru prima-óră ocasiunea de-a vedé și de-a admira în prestațiunile acestui mărgăritarŭ între actorii dramaticĭ ai timpului nostru, talentulŭ și facultățile eminente, sîrguința și energia de ferŭ a unei Românce.

D-șóra Bârsescu a adusŭ cu sine unŭ renume bine stabilitŭ în lumea mare germană. Nu noi îi vomŭ face déră elogiurile, ci rolulŭ nostru este mai modestŭ, póte și mai mulțămitorŭ: sĕ ne bucurămŭ, că ni-a fostŭ datŭ a gusta aséră rara plăcere, ce-o oferă ascultătorului arta adevĕrată, fiă ea îmbrăcată și în haina limbei germane — căcĭ, fatalmente, raporturile teatrale și dramaturgice de dincolo, orĭ alte împrejurărĭ, n'au permisŭ ca marele talentŭ alŭ elevei de odinióră a conservatoriului din Bucurescĭ sĕ'șĭ pótă desfășura strălucirea sa pe scena română.

Primulŭ debutŭ alŭ d-șórei Bârsescu pe scena de aicĭ a fostŭ ca „Magda" în piesa „Heimath", scrisă de celebrulŭ dramaturgŭ modernŭ Sudermann.

„Magda" este eroina, împrejurulŭ căreia se desfășură tótă acțiunea acestei piese. Ea ne presentă tipulŭ și caracterulŭ unei femei, care, părăsindŭ ca fată casa părintéscă, umblă prin lume și după multe neajunsurĭ și aventurĭ ajunge a-șĭ câștiga renume și avere ca celebră cântărétă. In mijloculŭ triumfurilorŭ ei ea îșĭ aduce aminte de familia sa, din sînulŭ căreia fusese isgonită, pentru-că n'a voitŭ sĕ se supună voinței de ferŭ a tatălui sĕu. Se decide a visita orașulŭ ei natalŭ condusă mai multŭ de unŭ sentimentŭ de rĕsbunare; s'arate ea ce s'a făcutŭ din fiica urgisită. Tatălŭ ei, unŭ locotenentŭ-colonelŭ în neactivitate cu principii severe morale, se opune mai întâiu a-o primi în casa sa. Dér intervine preotulŭ din locŭ, care ceruse odinióră mâna Magdei, însĕ respinsŭ de ea se resignase și nu voi a se mai căsători, căcĭ o iubia numai pe ea. Acesta stăruesce acuma în modŭ desinteresatŭ pentru a împăca pe Magda cu familia ei și reușesce a mijloci primirea ei în casa părintéscă.

Aicĭ însĕ Magdei tóte 'i se parŭ prea strîmte, ea obicĭnuită la viață de orașŭ mare, cu alte vederĭ despre lume, nu se mai póte înțelege cu părinții sĕi, numai pentru sora ei mai tînĕră are o deosebită atracțiune, se face protectórea ei și îi promite a-i da cauțiunea de lipsă, pentru ca sĕ se pótă mărita după unŭ sub-locotenentŭ. Tatălŭ Magdei, care suferise multŭ din causa ei, mereu preocupatŭ de onórea casei sale, voia sĕ-i cunóscă trecutulŭ, dér ea evita de a i-'lŭ descoperi. Atuncĭ apare pe scenă unŭ consiliarŭ guvernialŭ, cu care cântăréța avuse relațiunĭ. Magda se vede silită a descoperi tatălui ei, că are și o fiică dela acelŭ bărbatŭ, care a părăsit'o cu necredință, lăsându-o în cea mai mare miseriă. Bĕtrânulŭ colonelŭ se decide a cere satisfacțiă dela seducĕtorul fiicei sale. Atuncĭ intervine din nou preotulŭ desinteresatŭ și înduplecă pe „Magda" a salva liniștea tatălui ei, primindŭ sĕ se căsĕtorescă cu consilierulŭ, care ce vede asemenea silitŭ a-i cere mâna. Asupra unui punctŭ însĕ nu se potŭ învoi. Consilierulŭ se opune a primi pe copila lorŭ în casă, ca sĕ nu dea lumei ocasiune de a cârti; atuncĭ sentimentulŭ de mamă alŭ Magdei se revoltă și'lŭ dă pe ușă afară. Urmézâ o scenă fórte agitată între Magda și tatălŭ ei, care pentru repararea onórei insistă ca totușĭ sĕ se mărite, până ce fiica lui îi mărturisesce, că n'a avutŭ relațiĭ numai cu consilierulŭ. Atuncĭ bĕtrânulŭ colonelŭ se repede c'unŭ revolverŭ asupră-i, în momentulŭ acela însĕ cade mortŭ lovitŭ de apoplexiă.

D-șóra Bârsescu ni-a făcutŭ sĕ vedemŭ o „Magdă", pe care nicĭ autorulŭ nu și-a putut'o dori mai perfectă. Cu-o măiestriă admirabilă a sciutŭ sĕ dea viață acestui rolŭ până în cele mai fine nuanțărĭ ale lui. Cu-o virtuositate neîntrecută sărea dintr'o lume de idei și de sentimente într'alta, înfățișândŭ luptele sufletescĭ ale femeii, care se depărtase așa de multŭ de moravurile casei părintescĭ, déră a căreia inimă se lupta necurmatŭ cu simțulŭ de datoriă și cu iubirea de mamă.

Tóte însușirile bune și rele ale Magdei, firea ei ușóră și totușĭ neinduplecată, mândria și capriciele artistei resfățate, energia ei în luarea de hotărîrĭ grabnice și desperația, ce-o cuprindea vĕdêndu-se ea, cântăréță adorată, în cătușele convenientelorŭ casei părintescĭ, bunătatea inimei, ce a dovedit'o mai alesŭ față cu sora sa și admirațiunea ce-o păstra pentru desinteresatulŭ ei amicŭ, din tóte aceste d-șóra Bârsescu a făcutŭ unŭ întregŭ, presentându-ne unŭ caracterŭ de femeiă, așa cum în adevĕrŭ sĕ găsesce în lumea mare de adĭ.

Cu cea mai mare încordare publiculŭ urmărea fiă-care mișcare a artistei și se delecta la jocul ei plinŭ de spiritŭ și de temperamentŭ, aplausele lui sgomotóse și însuflețite o rechiemară pe scenă de repețite-orĭ după fiăcare actŭ.

Teatrulŭ era îndesuitŭ. Multă lume din societatea română. Când a apărutŭ pe scenă, artistei i s'a oferitŭ din partea dómnelorŭ române de aicĭ o liră frumósă de florĭ naturale, de carĭ atêrnau pantlicĭ tricolore, și i s'au aruncatŭ micĭ buchete de florĭ.

Raporturile sanitare

și mișcarea populațiunei în Brașovŭ, în anulŭ 1894.

Inaintea nóstră avemŭ raportulŭ despre starea sanitară și mișcarea populațiunei din orașulŭ Brașovŭ, în anulŭ trecutŭ 1894, din care raportŭ estragemŭ următórele date:

Raporturile sanitare și mortalitatea în jumĕtatea întâiu a anului au fostŭ nefavorabilŭ, dér cătră finea anului s'au îmbunĕtățitŭ. In luna lui Februarie s'au ivitŭ *corii* (Masern), carĭ în Aprilie au luatŭ caracterŭ epidemicŭ și au duratŭ până în Septemvre, fără ca sĕ fiă mortalitatea însĕ considerabilă. Cu încetarea corilorŭ s'a ivitŭ *crupulŭ* însĕ nu în modŭ epidemicŭ, și puținĭ copii au muritŭ în acéstă bólă.

Anulŭ trecutŭ s'a finitŭ lucrarea *apaductului*, care are o influință bine-făcĕtóre, din punctŭ de vedere sanitarŭ, asupra poporațiunei; mai alesŭ s'a micșoratŭ prin acésta numĕrulŭ casurilorŭ de *tifus*, carĭ în 1893 au fostŭ 110, ér în 1894 numai 26, și și dintr'acestea 4 s'au importatŭ din afară.

Conformŭ statisticei generale în anulŭ trecutŭ s'au *bolnăvitŭ:* în corĭ 527, în difteritis 23, scarlat. 9, crupŭ 77, vĕrsatŭ 51, tifusŭ 26, frigurĭ de nascerĭ 10 și în influență 28 de indivizĭ; au *muritŭ*: în difteritis 10, scarlat. 2, corĭ 37, crupŭ, 46, tifus 10, frigurĭ 6, aprindere de plămânĭ 41, tuberculosă 96, catarŭ de intestine 80 de persóne. Decĭ au muritŭ de toțĭ *791* de persóne, dintre carĭ 415 de genulŭ bărbătescŭ și 376 de genulŭ femeiescŭ. Dintre cei morțĭ 82 au fostŭ străinĭ. Copii născuțĭ morțĭ au fostŭ 41. Astfelŭ totŭ pe 1000 ómenĭ se vinŭ 25.7 casurĭ de decesŭ. In viéță s'au născutŭ 887 copii, dintre carĭ 456 de genulŭ bărbătescŭ și 431 de genulŭ femeiescŭ, așa că pe 1000 de locuitorĭ se vinŭ 28.8 casurĭ de nascere. Suma totală a locuitorilorŭ este 30.739.

Făcêndu-se calculŭ după singuraticele confesiunĭ, au muritŭ: rom-catolicĭ 195 (98 bărb. 97 fem.), evangelicĭ-luterană 141 (72 b. 69 f.) helvețienĭ și unitarĭ 56 (35 b. 21 f.), greco-orientalĭ 303 (114 b. 159 f.) israelițĭ 14 (9 b. 5 f.); s'au născutŭ în viéță: rom.-catolicĭ 243 (132 b. 111 f.), evang.-luth. 232 (115 b. 117 f.) elvețienĭ și unitarĭ 55 (30 b. 25 f.), greco-orientalĭ 332 (168 b. 164 f.) israelițĭ 25 (11 b. 14 f.).

Luându în considerare amêndóue marginile vieții, reiese, că în cei dintâiu anĭ ai vieții au muritŭ 198 (112 b. 86 f.) indivizĭ, ér în etate de peste 80 anĭ 32 (16 b. 16 f.).

Imormêntărĭ din oficiu s'au făcutŭ 10 dintre carĭ 6 casurĭ se referă la sinucigașĭ, ér 4 la nenorocițĭ.

Câtŭ se cheltuesce cu fumatulŭ?

Pe când representanții poporului în parlamentulŭ ungarŭ se plângŭ, că poporulŭ sĕrăcesce și se ruineză economicesce, și că anulŭ 1894 a fostŭ fórte nefavorabilŭ din punctŭ de vedere financiarŭ, direcțiunea reg. ung. a regiei de tutunŭ vine și constată cu date nerĕsturnabile, că poporațiunea Ungariei în anulŭ 1894 a consumatŭ mai multŭ, ca *patru-decĭ și șése milióne florinĭ* în tutunŭ și țigărĭ. Venitele din tutunŭ în anulŭ trecutŭ au fostŭ cu 2 milióne fl. mai marĭ, ca în 1893. Astfelŭ dér în Ungaria pe fiă-care omŭ cadŭ, ca spese pentru tutunŭ, pe unŭ anŭ 2 fl. 70 cr., luândŭ și aceea în considerare, că aci încă nu s'a lățitŭ între dame fumatulŭ, ca în alte părțĭ.

Conformŭ datelorŭ statistice, în Ungaria s'au fumatŭ anulŭ trecutŭ 530 milióne țigărĭ și 670 milióne țigarete. Décă luămŭ, că în întrégă țéra fumézâ 4 milióne indivizĭ, atuncĭ pe fiă-care dintre ei cadŭ pe unŭ anŭ 132 țigărĭ și 163 țigarete și la acestea mai suntŭ încă de a-se adăoga tutunulŭ importatŭ, tutunulŭ de lulea și celŭ de specialitate, carĭ asemenea formézâ unŭ cuantŭ considerabilŭ.

Consumulŭ țigărilorŭ a crescutŭ fórte multŭ față cu anulŭ 1893, astfelŭ încâtŭ în a. 1894 s'au trecutŭ 28 milióne țigărĭ. De cea mai mare popularitate se bucură *„Scurtele"*, din carĭ anulŭ trecutŭ s'au consumatŭ 232 milióne. Urmézâ apoi *„Portorico"* cu 65 milióne, *„Verginia"* cu 36 mil. *„Cuba-Portolico"* cu 71 mil., *„Britanica"* cu 31 mil. și *„Trabucco"* cu 15 milióne.

De aci se póte decĭ vedé câțĭ banĭ se prefacŭ în Ungaria într'unŭ anŭ în fumŭ.

Dare de sémă și mulțămită publică.

Brașovŭ, 26 Februarie 1895.

Cu ocasiunea petrecerei cu dansŭ aranjată în 4 l. c. de Reuniunea femeilorŭ române din locŭ, au bine-voitŭ a contribui peste taxa biletului de 1 fl. 50 cr. următorii P. T. Domnĭ: Aurelŭ Barcianu din Orăștia 1 fl. 50 cr., Căpitanulŭ Biju 50 cr., Căpit. Cernocrac 50 cr., N Hențu Seliște 1 fl., Alexandru Klenk 2 fl., Gerö Lászlo 1 fl 50 cr., Prefectulŭ Brașovului Michailŭ de Maurer 8 fl. 50 cr., Laurențiu Maximilianŭ 2 fl., Steli Mihalovicĭ 2 fl., Silviu Moldovanŭ Orăștie 1 fl. 50 cr., Diamandi Manole 50 cr., Dr. Adolf Mandl 50 cr., Valeriu Popŭ din Bănatŭ 3 fl. 50 cr., Niculae Popovicĭ 3 fl., Dr. Dumitru Popŭ 1 fl. 50 cr., Dr. Stefanŭ Popŭ din Aradŭ 1 fl. 50 cr., Dr. Arpad Papp 50 cr., Iorgu Stănescu Ploescĭ 8 fl. 50 cr., Mihailŭ Stănescu 5 fl. 50 cr., Dumitru Stănescu 4 fl., Constantin Sașu Bucurescĭ 8 fl. 26 cr., Rusu Șirianulŭ Sibiu 1 fl. 50 cr., Comerciantulŭ Schütz 8 fl. 50 cr., Dumitru Vulou din Seliște 1 fl., Căpitanulŭ Visoina 50 cr.

Prin D-na Elena A. Popovicĭ s'au colectatŭ dela Maria A. Popovicĭ 10 fl. 50 cr.

Prin D-na Elena Săbădeanu s'a colectatŭ: Familia Bancotescu din Brăila 10 fl., Ioanŭ R. Petcu din Brăila 6 fl., D-na Aurora Perlea din Brăila 20 fl., Gheorghe Bidu Bucurescĭ 9 fl., D-na Aneta Ciulei 7 fl. 20 cr., Neculae Senius 5 fl., D-na Maria T. Ioanŭ 1 fl. 50 cr.

Suma tuturorŭ întrărilorŭ până acuma a fostŭ de 369 fl. 72 cr. Cheltuielile au fostŭ 271 fl. 92 cr. Așa, că venitulŭ curatŭ este de 97 fl. 10 cr.

Subscrisulŭ birou alŭ Comitetului Reuniunei femeilorŭ române din locŭ îșĭ împlinesce o plăcută datoriă, esprimândŭ adêncŭ simțita mulțumită a Comitetului în prima liniă Comitetului arangiatorŭ, care a ostenitŭ pentru asigurarea acestui resultatŭ frumosŭ alŭ petrecerei; apoi tuturorŭ P. T. Domnĭ și Dómne, carĭ prin participarea și contribuirea lorŭ au făcutŭ posibilŭ unŭ succesŭ așa de frumosŭ alŭ acestei petrecerĭ românescĭ.

Agnes Dușoiu, președintă. Lazarŭ Nastasi, actuarŭ.

DIVERSE.

Unŭ anunțŭ nostimŭ. Pe tóte anunțurile de căsĕtorie etc. le întrece următorulŭ inseratŭ, apărutŭ dilele trecute în „Berliner-Tagblatt": „Titlu de prințŭ, pe cale legală cu permisiunea guvernului (Europa de Sudŭ) se vinde pe lângă unŭ prețŭ convenabilŭ. Ofertele au de a-se înainta sub adresa „prețŭ convenabilŭ". — Este întrebarea acum, ce guvernŭ din Sudulŭ Europei permite sĕ se vêndă o titulă de prințŭ pe banĭ?

Celŭ mai friguroșŭ Februarie alŭ secolului alŭ XIX-lea. Luna lui Februarie a acestui anŭ a fostŭ cea mai friguróșă dintre tóte lunile lui Februarie din secolulŭ alŭ 19-lea în tótă Europa, dér mai alesŭ în Elveția. Numai în secolulŭ trecutŭ se dice, că au mai fostŭ două ernĭ, în carĭ frigulŭ din Februarie a fostŭ —8° Celsius și —8.5° C., va sĕ dică mai mare și ca celŭ din Februarie a. c., care n'a trecutŭ pe —7° Celsius.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 11 Martie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4%	124.10
Renta de coróne ung. 4%	99.10
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½%	127.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	98.25
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.25
Imprum. ung. cu premii	162.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	152.—
Renta de hârtie austr.	101.30
Renta de argint austr.	101 25
Renta de aur austr.	125.05
Losurĭ din 1860	156.75
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1077.—
Acţii de-ale Băncei ung. de creditŭ.	457.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	393.20
Napoleondorĭ	9.79
Mărcĭ imperiale germane	60.40
London vista	123.45
Paris vista	49.—
Rente de coróne austr. 4%	101.40
Note italiene	46.60

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 12 Martie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.72	Vênd.	9.76
Argint român.	Cump.	9.68	Vênd.	9.72
Napoleon-d'orĭ	Cump.	5.76	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.75	Vênd.	5 89
Ruble rusescĭ	Cump.	131	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60 —	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Insciinţare.

D-nii membrii ai societăţii de împrumutŭ şi păstrare

„AURORA“

suntŭ învitaţĭ a participa la

adunarea generală a XXI-a

care va avea locŭ **Duminecă în 24 Martie 1895 la 10 óre a. m** în sala şcólei fondaţionale populare superióre din Năsĕudŭ.

Pentru casulŭ, când acéstă adunare nu s'ar putè ţinè din lipsa voturilorŭ recerute, *prin acésta se convócă tot-odată* **a doua adunare**, *care va avè locŭ în 7 Aprilie 1895 la óra şi lo culŭ fixatŭ*, în care vorŭ aduce hotărîrĭ valabile membrii presenţĭ.

Ordinea ḑilei:

1) Raportulŭ direcţiunei şi alŭ comisiunei censurătóre.

2) Statorirea bilanţului pe anul 1894, distribuirea profitului şi darea absolutoriului pentru anulŭ de gestiune espiratŭ.

3) Alegerea alorŭ doi membrii în consiliulŭ administrativŭ.

4) Alegerea comisiunei censurătóre.

5) Propunerile consiliului administrativŭ şi eventualŭ alte propunerĭ însinuate în sensulŭ statutelorŭ.

Năsĕudŭ, 23 Februarie 1895.

639, 2—3 **DIRECŢIUNEA.**

Picăturile de stomachŭ

Maria-Zeller

carĭ au efectŭ escelentŭ în contra tuturorŭ bólelorŭ de stomachŭ, suntŭ unŭ **medicamentŭ neapĕratŭ de lipsă pentru ori-ce casă,** la lipsă de apetitŭ, slăbiciunea stomachului, respiraţiă cu mirosŭ greu, vênturĭ, râgâélă, colică, catarŭ de stomachŭ, flegmă, gălbinare, greţă şi vomare, constipaţiă, şi la durere de capŭ, încărcarea stomachului cu mâncărĭ şi bĕuturĭ, limbricĭ, suferinţe de splină, ficatŭ şi hemoroide ca mijlocŭ aprobatŭ şi sigurŭ de vindecare.

La bólele indicate s'a constatatŭ picăturile Mariazeller ca celŭ mai bunŭ leacŭ, care confirmă sute de testimonii. Preţulŭ unei sticle cu prescrierea de întrebuinţare **40 cr.** Sticla îndoitŭ de mare **70 cr.** Espediţia centrală prin farmacistulŭ CARL BRADY, Kremsier (Moravia).

Picăturĭ veritabile suntŭ numai acelea, pe a cărorŭ embalage este lipită o făşiă verde cu cuvintele: „Bezeuge die Echtheit“ cu subscrierea mea.

Picăturile Mariazeller veritabile se află: Braşovŭ: farmaciile *Iul. Hornung, F. Jekelius W-we, Franz Kellemen, Ed. Kugler* la Hygiea, *Vict. Roth, H. G. Obert.* Hosszufalu: farmacia: *Gustav Jekelius.* Csernátfalu: farmacia *Josef Drodtleff.*

Anunciurĭ
(inserţiuni şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administratiunei. In casulŭ publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administraţiunea
„Gazeta Transilvaniei.“

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria **Nicolae Ciurcu.**

ABONAMENTE
LA
„GAZETA TANSILVANIEI“

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	3 fl. —
Pe şése lunĭ	6 fl. —
Pe unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe şése lunĭ	20 fr.
Pe unŭ anŭ	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ	2 fl. —
Pe şése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ	8 francĭ.
Pe şése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

Sosirea trenurilorŭ în Braşovŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 25 minute séra.
Tr. exp. Românŭ: 5 óre 07 m. diminéţa.

2. Dela Bucurescĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 1 minute séra.
Trenulŭ accel.: 10 óre 37 minute séra.
Tr. expr. Românŭ: 10 óre 19 m. séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 36 min. diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ: 1 óră 44 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

Dela Braşovŭ la Ch.-Oşorheiu.

Trenulŭ de persóne: 3 óre 10 după am.
Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 50 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 50 min. dimin.

Plecarea trenurilorŭ din Braş.

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 8 min. diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. expr. Român: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ accel.: 4 óre 59 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre inainte de amédĭ.
Trenulŭ accel.: 2 óre 19 min. după am.
Tr. expr. Românŭ: 5 óre 14 m. dimin.

3. Dela Braşovŭ la Zĕrnesci:

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 35 min. diminéţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

4. Dela Ch.-Oşorheiu la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 19 min. dimin.
Trenulŭ de persóne: 1 oră 51 m. d am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 20 min. séra.